

Komisja wzywa państwa członkowskie do działania w sprawie programów wydawania „złotych paszportów” i „złotych dokumentów pobytowych” i do poczynienia niezwłocznych kroków w kontekście rosyjskiej inwazji na Ukrainę

Bruksela, 28 marca 2022 r.

W wydanym dziś [zaleceniu](#) Komisja wzywa państwa członkowskie do natychmiastowego zakończenia wszelkich istniejących programów obywatelstwa dla inwestorów oraz do zapewnienia solidnych kontroli w celu przeciwdziałania zagrożeniom stwarzanym przez programy ułatwień pobytowych dla inwestorów. Komisja często i konsekwentnie wyraża poważne obawy dotyczące programów obywatelstwa i ułatwień pobytowych dla inwestorów oraz związanego z nimi nieodłącznie ryzyka. Wydane dziś zalecenie stanowi część szerszej polityki Komisji mającej na celu podjęcie zdecydowanych działań w kwestii tych programów. Trwająca obecnie rosyjska inwazja na Ukrainę ponownie uwypukla te zagrożenia.

Niektórzy obywatele rosyjscy lub białoruscy objęci sankcjami lub znacząco wspierający wojnę w Ukrainie mogli już nabyć unijne obywatelstwo lub uprzywilejowany dostęp do UE, w tym do swobodnego podróżowania po strefie Schengen, w ramach tych programów. Aby przeciwdziałać tym bezpośrednim zagrożeniom, Komisja zaleca także, aby państwa członkowskie oceniły, czy należy wycofać obywatelstwo przyznane w ramach „złotego paszportu” obywatelom rosyjskim lub białoruskim umieszczonym na unijnej liście sankcji w związku z wojną w Ukrainie. Dokumenty pobytowe wydane objętym sankcjami obywatelom rosyjskim i białoruskim w ramach programu ułatwień pobytowych dla inwestorów powinny zostać natychmiast cofnięte, po przeprowadzeniu indywidualnej oceny i zgodnie z zasadą proporcjonalności, prawami podstawowymi i prawem krajowym państw członkowskich. Środki te powinny mieć zastosowanie do obywateli rosyjskich i białoruskich, którzy znacząco wspierają wojnę w Ukrainie.

Komisarz do spraw wymiaru sprawiedliwości i konsumentów Didier **Reynders** powiedział: *Europejskie wartości nie są na sprzedaż. Uważamy, że sprzedaż obywatelstwa w formie „złotych paszportów” jest niezgodna z prawem UE i stanowi poważne zagrożenie dla naszego bezpieczeństwa. Umożliwia ona korupcję, pranie pieniędzy i unikanie opodatkowania. Wszystkie państwa członkowskie, których ta kwestia dotyczy, powinny natychmiast zakończyć swoje programy obywatelstwa dla inwestorów. Powinny też ocenić, czy należy cofnąć „złote paszporty” już przyznane osobom objętym sankcjami i innym osobom znacząco wspierającym wojnę Putina.*

Komisarz do spraw wewnętrznych Ylva **Johansson** powiedziała: *Prawo do swobodnego podróżowania po strefie Schengen jest jednym z naszych największych atutów. Potrzebujemy surowych kontroli, aby upewnić się, że prawo to nie jest nadużywane. Złote dokumenty pobytowe wydane Rosjanom i Białorusinom objętym unijnymi sankcjami powinny zostać unieważnione. Teraz, w obliczu wojny, bardziej niż kiedykolwiek musimy zrobić wszystko, co w naszej mocy, aby Rosjanie i Białorusini objęci sankcjami i znacząco wspierający wojnę Putina nie mogli wkupić się do UE.*

Programy obywatelstwa dla inwestorów

Każdy obywatel państwa członkowskiego UE jest jednocześnie obywatelem UE. Obywatelstwo UE automatycznie daje prawo do swobodnego przemieszczania się, dostęp do rynku wewnętrznego UE oraz prawo do głosowania i kandydowania w wyborach europejskich i lokalnych. Dotyczy to wszystkich państw członkowskich, a ryzyko nieodłącznie związane z takimi programami ponownie stało się wyraźnie widoczne w kontekście rosyjskiej inwazji na Ukrainę.

W dzisiejszym zaleceniu podkreślono, że:

- **państwa członkowskie, które nadal prowadzą programy obywatelstwa dla inwestorów, muszą je natychmiast zakończyć.** Takie programy nie są zgodne z zasadą lojalnej współpracy oraz z koncepcją obywatelstwa UE zapisaną w unijnych traktatach. 20 października 2020 r. Komisja [wszczęła](#) postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko dwóm państwom członkowskim w odniesieniu do ich programów obywatelstwa dla inwestorów. Komisja wzywa też kolejne państwo członkowskie do

zakończenia takiego programu. Dwa państwa członkowskie wycofały już swoje programy lub są w trakcie ich wycofywania.

- państwa członkowskie, których ta kwestia dotyczy, powinny przeprowadzić ocenę w celu **ustalenia, czy należy cofnąć obywatelstwo uprzednio przyznane obywatelom rosyjskim lub białoruskim objętym sankcjami lub znacząco wspierającym wojnę w Ukrainie**. Przeprowadzając tę ocenę, państwa te muszą wziąć pod uwagę zasady ustanowione przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w odniesieniu do utraty obywatelstwa Unii.

Programy ułatwień pobytowych dla inwestorów

Programy ułatwień pobytowych dla inwestorów wiążą się nieodłącznie z zagrożeniem dla bezpieczeństwa oraz ryzykiem prania pieniędzy, uchylania się od opodatkowania i korupcji dla państw członkowskich i całej Unii. Rosyjska agresja wobec Ukrainy ponownie uwypukliła te zagrożenia.

W wydanym dziś zaleceniu Komisja zwraca się do państw członkowskich o:

- **ustanowienie i przeprowadzanie ścisłych kontroli przed wydaniem jakiegokolwiek dokumentu pobytowego w drodze ułatwienia pobytowego dla inwestora:** państwa członkowskie powinny zrobić wszystko, co możliwe, aby programy ułatwień pobytowych dla inwestorów nie stwarzały zagrożenia dla bezpieczeństwa ani ryzyka prania pieniędzy, uchylania się od opodatkowania i korupcji. Obejmuje to ustanowienie i przeprowadzanie przed wydaniem takiego dokumentu pobytowego kontroli dotyczących warunków pobytu i bezpieczeństwa oraz sprawdzanie, czy pobyt ma charakter nieprzerwany.
- **niezwłoczne cofnięcie lub odmowę przedłużenia ważności dokumentów pobytowych wydanych w ramach programu ułatwień pobytowych dla inwestorów obywatelom rosyjskim lub białoruskim objętym unijnymi sankcjami** w związku z wojną w Ukrainie, po dokonaniu odpowiedniej oceny. Ten sam środek powinien mieć również zastosowanie do osób znacząco wspierających wojnę w Ukrainie lub inne powiązane działania rządu rosyjskiego lub reżimu Łukaszenki naruszające prawo międzynarodowe.
- **zawieszenie wydawania obywatelom Rosji i Białorusi dokumentów pobytowych w ramach programów ułatwień pobytowych dla inwestorów.**

Wszystkie środki muszą być stosowane zgodnie z zasadą proporcjonalności, prawami podstawowymi i prawem krajowym państw członkowskich.

Dalsze działania

Dzisiejsze zalecenie jest tylko jednym z elementów ogólnej polityki Komisji polegającej na zdecydowanym działaniu w odniesieniu do programów obywatelstwa i ułatwień pobytowych dla inwestorów. W razie potrzeby Komisja może w przyszłości podjąć dodatkowe działania.

Wdrożenie dzisiejszego zalecenia leży w gestii państw członkowskich.

Komisja zwraca się również do państw członkowskich, których ta kwestia dotyczy, o przedstawienie sprawozdania z realizacji wydanego dziś zalecenia do końca maja oraz o regularne informowanie Komisji o postępach.

Kontekst

Programy obywatelstwa dla inwestorów umożliwiają uzyskanie obywatelstwa w zamian za płatność lub inwestycję o dużej wartości. **Programy ułatwień pobytowych dla inwestorów** umożliwiają obywatelom państw trzecich uzyskanie dokumentu pobytowego państwa UE w zamian za płatność lub inwestycję.

W 2019 r. Komisja opublikowała [sprawozdanie](#) w sprawie programów obywatelstwa i ułatwień pobytowych dla inwestorów prowadzonych przez szereg państw członkowskich UE, w którym opisała istniejące praktyki i zidentyfikowała szereg zagrożeń dla UE związanych z takimi programami, w szczególności w odniesieniu do bezpieczeństwa, prania pieniędzy, uchylania się od opodatkowania i korupcji.

Mimo że warunki uzyskania i utraty obywatelstwa krajowego są uregulowane w prawie krajowym każdego państwa członkowskiego, z zastrzeżeniem przestrzegania prawa UE, obywatelstwo państwa członkowskiego jest wyłącznym warunkiem posiadania obywatelstwa UE i dostępu do praw przyznanych na mocy unijnych traktatów. Komisja wielokrotnie wyrażała poważne obawy wobec programów obywatelstwa dla inwestorów i ryzyka związanego z takimi programami. Wszczęła również postępowania przeciwko dwóm państwom członkowskim w odniesieniu do ich programów obywatelstwa dla inwestorów.

Programy ułatwień pobytowych dla inwestorów różnią się wprawdzie od programów obywatelstwa pod względem zakresu przyznawanych praw, ale również stanowią równie poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa państw członkowskich i całej UE. Ważny dokument pobytowy uprawnia obywatela państwa trzeciego nie tylko do przebywania w danym państwie członkowskim, ale również do swobodnego podróżowania w strefie Schengen. Prawo UE reguluje co prawda warunki wjazdu dla niektórych kategorii obywateli państw trzecich, jednak wydawanie dokumentów pobytowych inwestorom nie jest obecnie uregulowane na szczeblu UE i należy do kompetencji krajowych.

Przedstawione dziś zalecenie pozostaje bez wpływu na przyjmowanie i pobyt obywateli Rosji i Białorusi w UE z innych powodów, takich jak względy humanitarne lub ochrona międzynarodowa.

Więcej informacji:

[Zalecenie Komisji](#) w sprawie kroków, które należy natychmiast podjąć w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę w odniesieniu do programów obywatelstwa dla inwestorów i programów ułatwień pobytowych dla inwestorów, 28 marca 2022 r.

[Sprawozdanie Komisji](#) na temat programów obywatelstwa i ułatwień pobytowych dla inwestorów w UE, 23 stycznia 2019 r.

IP/22/1731

Kontakty z mediami:

[Anitta HIPPER](#) (+32 2 298 56 91)

[Christian WIGAND](#) (+32 2 296 22 53)

Zapytania od obywateli: Serwis [Europe Direct](#) – tel. [[00 800 67 89 10 11](#)] lub [e-mail](#)

Related media

 [Operation of the Frontex agency on the Turkish, Bulgarian and Greek borders](#)